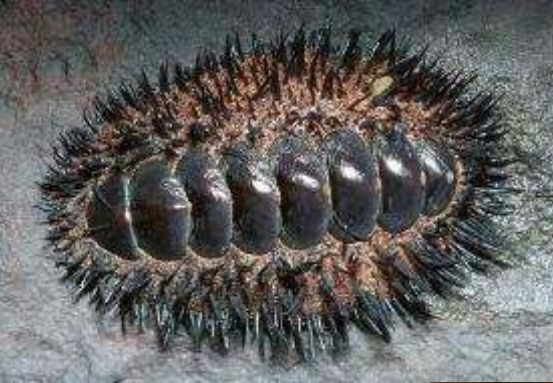

Μαλάκια

Κατερίνα Βαρδινογιάννη
Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης

Φύλο: Μαλάκια

2^ο φύλο του ζωικού βασιλείου (>100.000 είδη)

Μεγαλύτερο ασπόνδυλο

Φύλο: Μαλάκια

Απολιθώματα (70.000 είδη)

Γνωστά από το Κάμβριο 540 εκ. χρ. πριν

Ίσως και από το τέλος του Νεοπρωτεροζωικού αιώνα (635-540 εκ. χρ. πριν)

Μαλάκια Μέγεθος

Μαλάκια Διάρκεια ζωής

200 χρόνια – μία εποχή

Μαλάκια Οικοσυστήματα

Μαλάκια Οικοσυστήματα

Μαλάκια τι τρώνε

Μαλάκια Θηρευτές

Μαλάκια Θηρευτές

Μαλάκια Θηρευτές

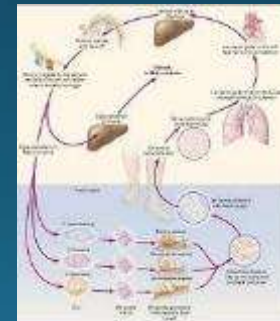
Μαλάκια σχέση με άνθρωπο

κοσμήματα
τέχνη
λεφτά

Μαλάκια σχέση με βιολόγους

- βιολογία – ιατρική (αρρώστιες πειραματόζωα)
- μοριακή βιολογία
νευροβιολογία
- εξέλιξη
- οικολογία
- βιογεωγραφία
- φυσιολογία
- ηθολογία
- καλλιέργειες

Μαλάκια Γενικά Χαρακτηριστικά

- Πρωτοστόμιοι
- Κοιλωματικοί
- Τριπλοβλαστικοί

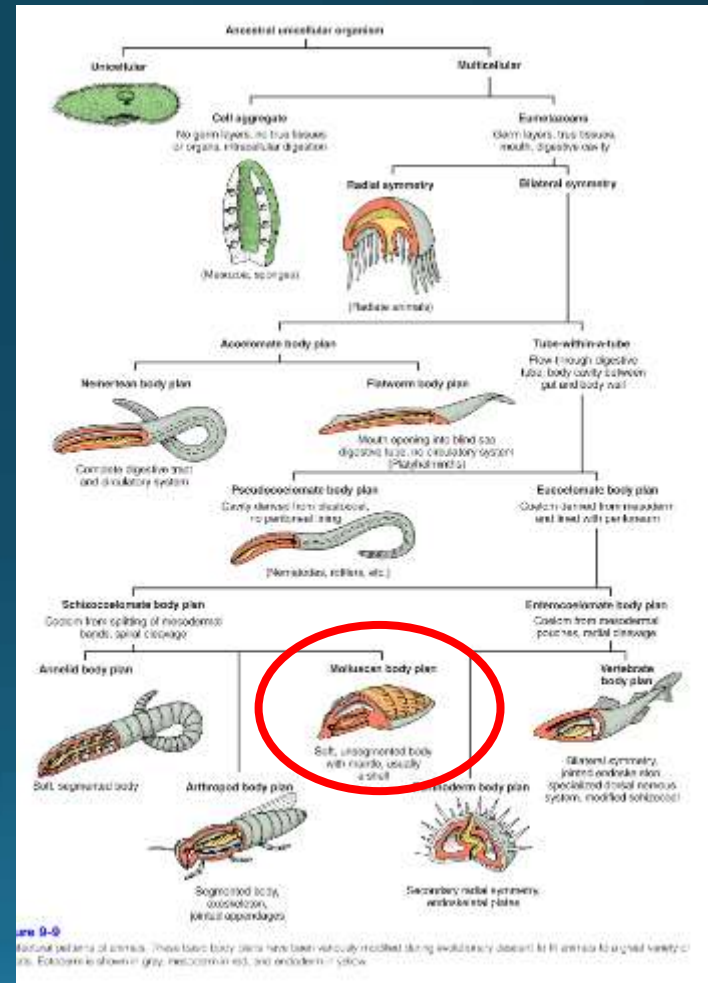
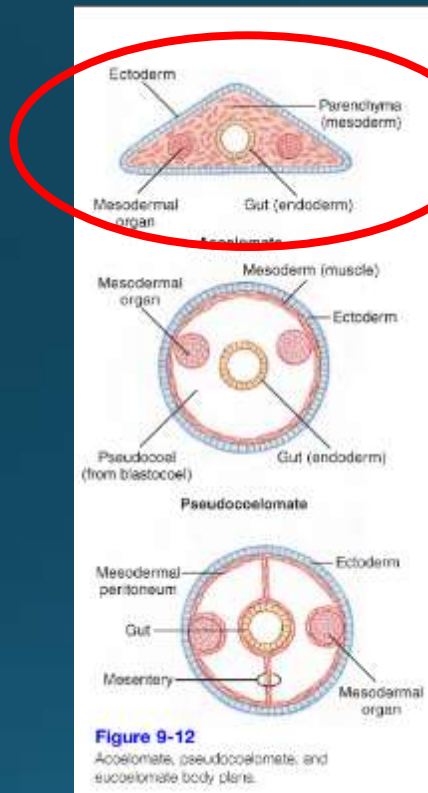
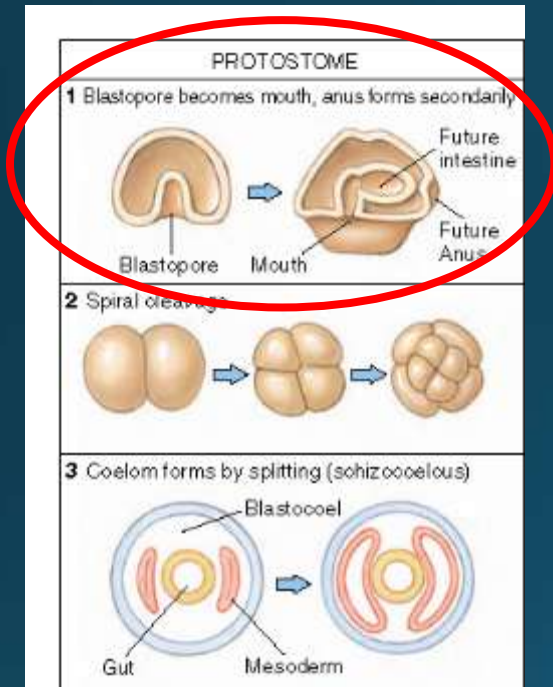

Μαλάκια Γενικά Χαρακτηριστικά

Πρωτοστόμιοι

Τριπλοβλαστικοί

Κοιλωματικοί

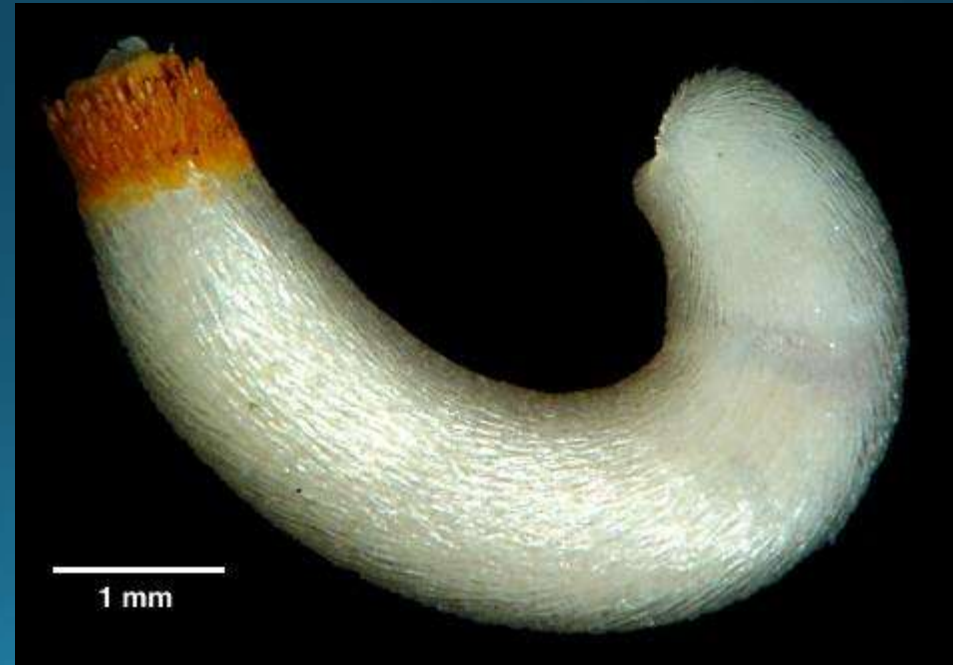

Μαλάκια Γενικά Χαρακτηριστικά

Αμφίπλευρη συμμετρία

Δεν εμφανίζουν μεταμέρεια

Μανδύας και **Μανδυακή** κοιλότητα

Μανδύας και Μανδυακή κοιλότητα

Χείλος μανδύα

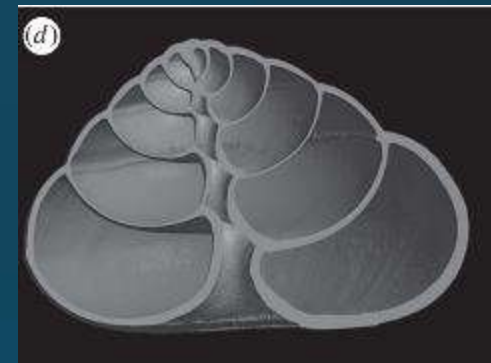
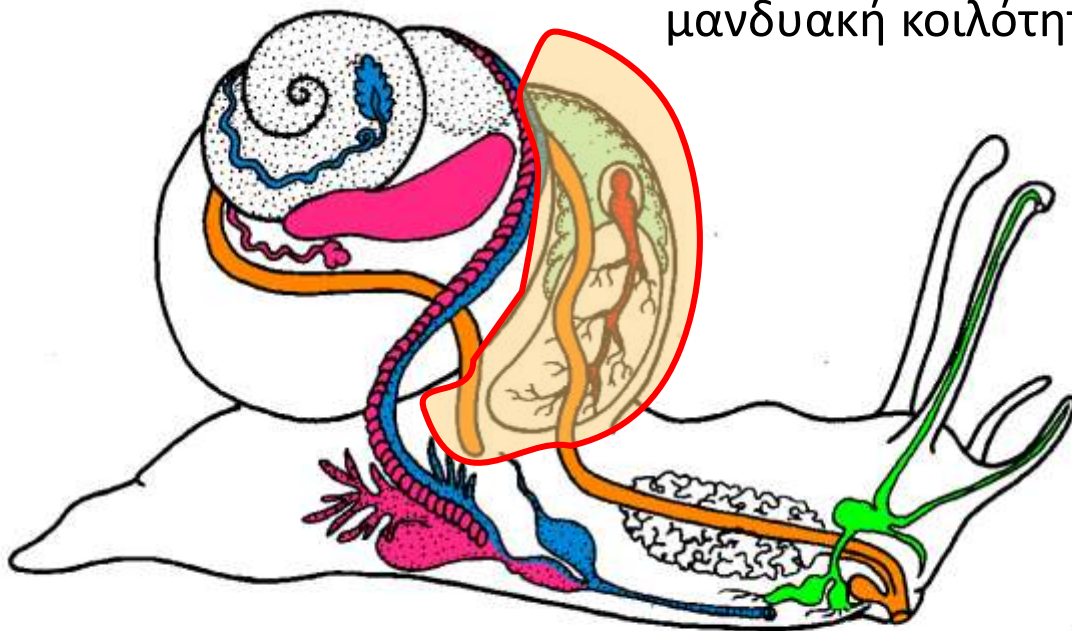

Μανδύας

Μανδύας και Μανδουακή κοιλότητα

μανδουακή κοιλότητα

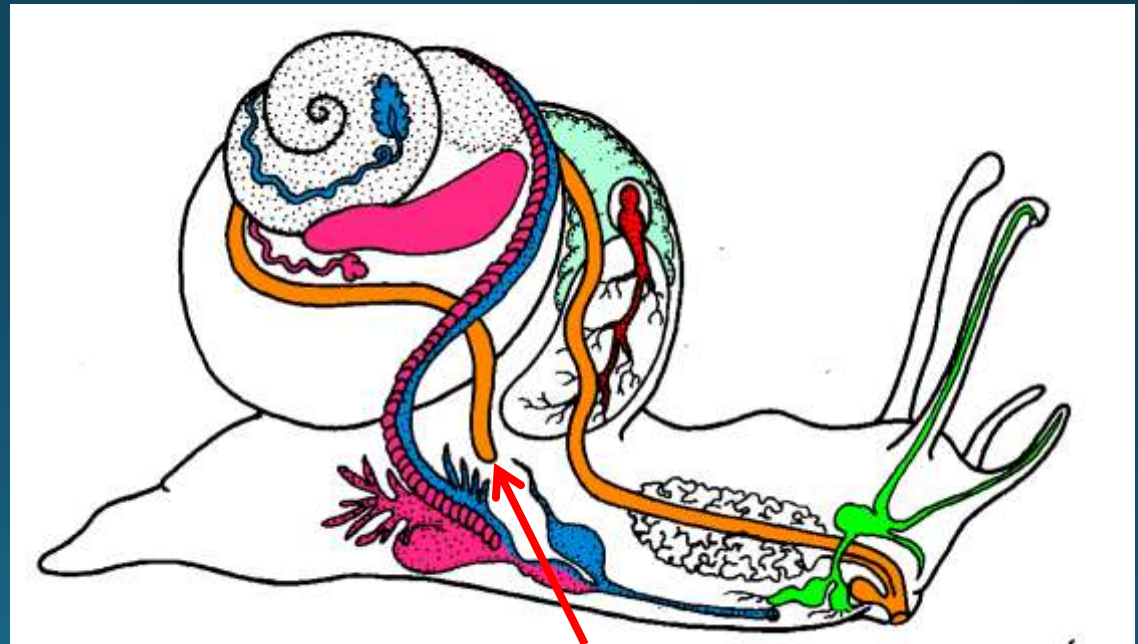
Μαλάκια Γενικά Χαρακτηριστικά

Αμφίπλευρη συμμετρία

Δεν εμφανίζουν μεταμέρεια

Μανδύας και **Μανδυακή** κοιλότητα

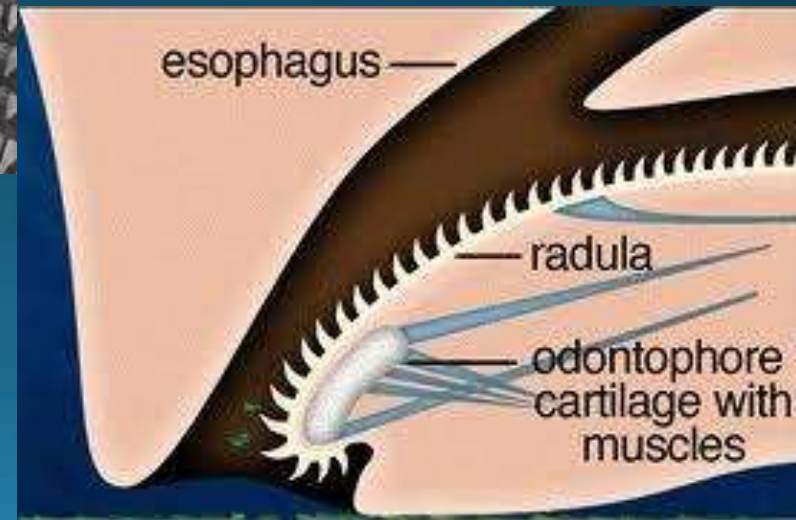
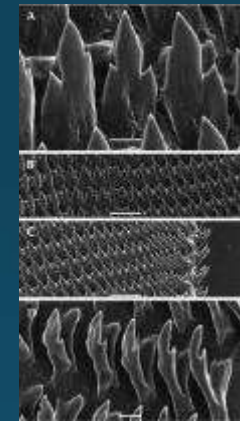
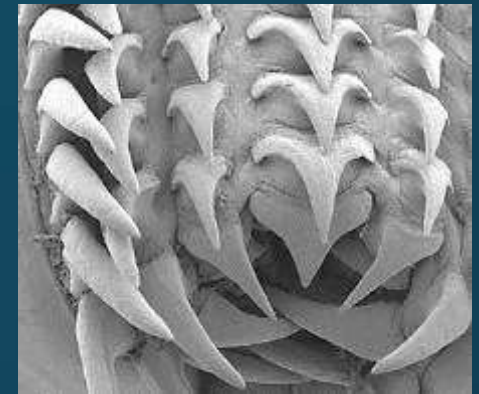
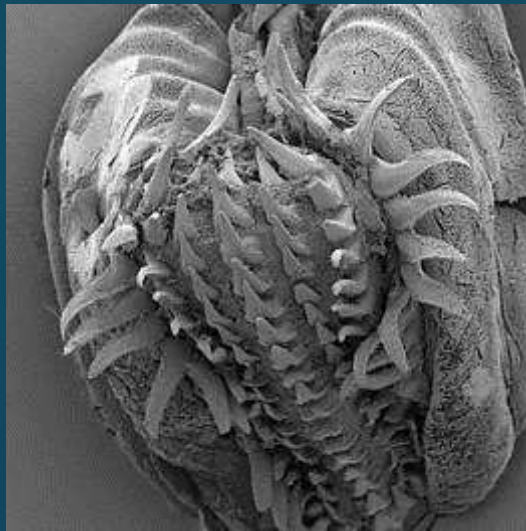
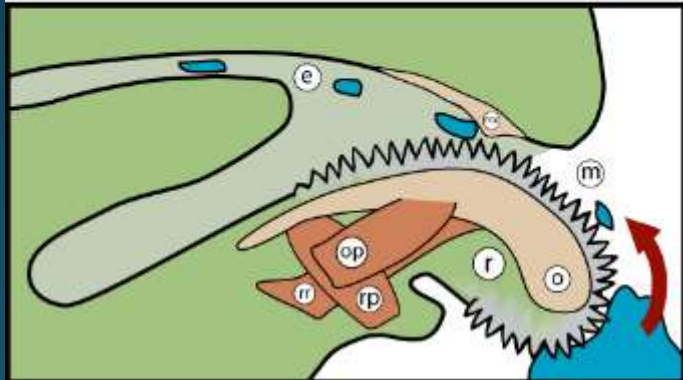
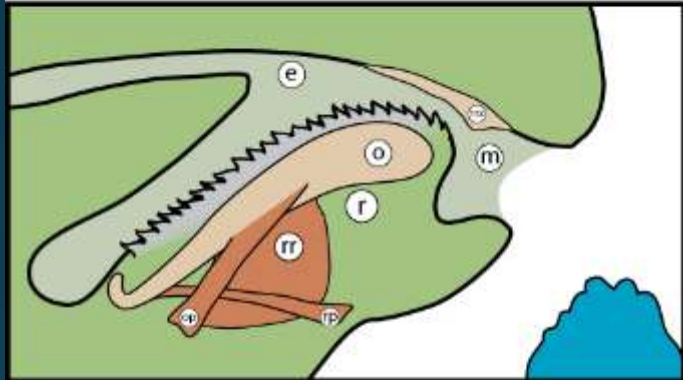
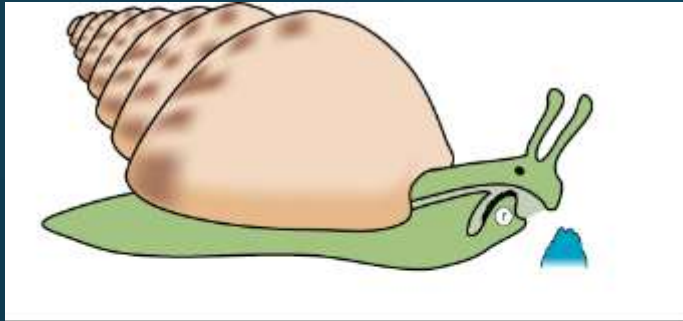
Κλειστό πεπτικό σύστημα **Ξύστρο** (radula)

Έδρα

Στόμα

Ξύστρο

Μαλάκια Γενικά Χαρακτηριστικά

Απλό νευρικό σύστημα (- κεφαλόποδα)

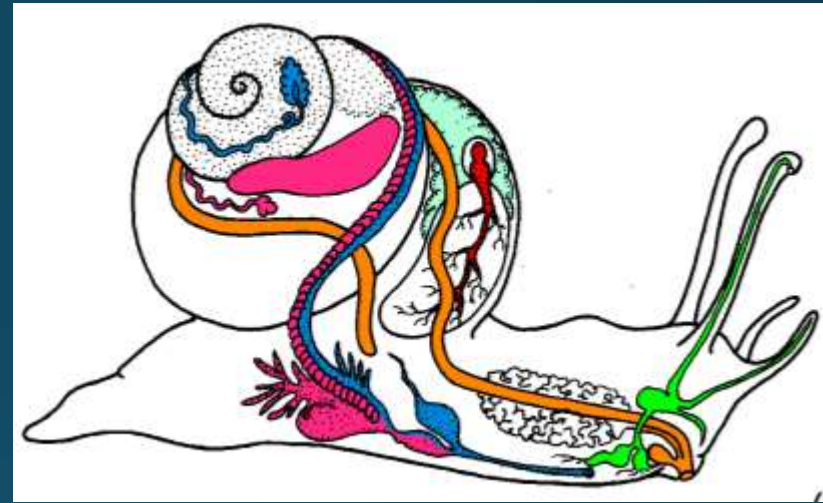
Ανοικτό κυκλοφορικό (- κεφαλόποδα)

δίχωρη καρδιά

Απεκκριτικό

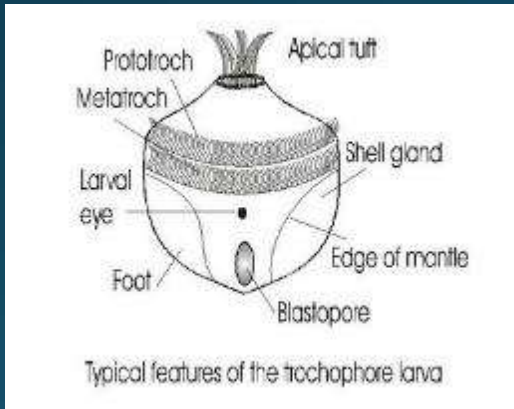
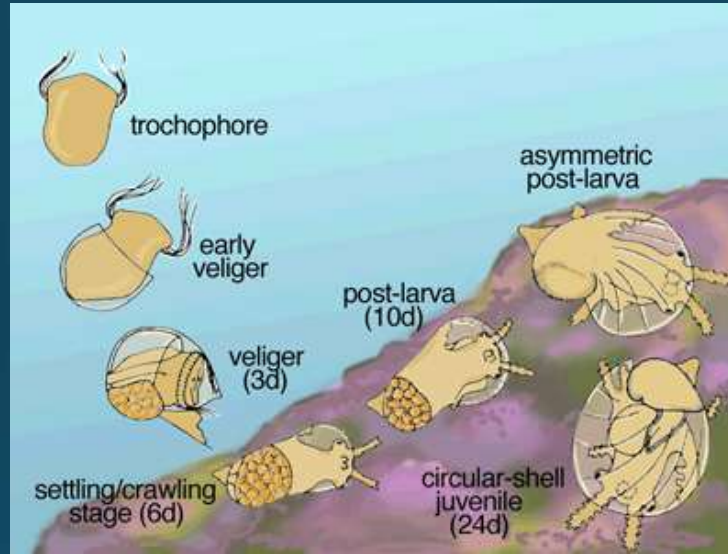
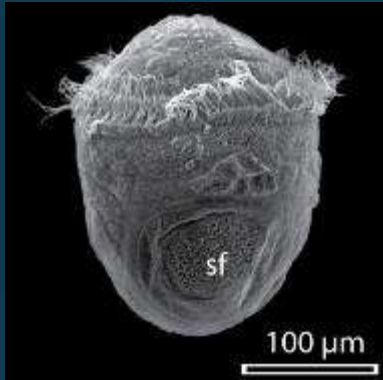
Μετανεφρίδια (όργανο Bojanus)

Ερμαφρόδιτοι ή Γονοχωριστικοί
άμεση ή έμμεση ανάπτυξη

Μαλάκια Γενικά Χαρακτηριστικά

τροχοφόρος και πεπλοφόρος προνύμφη

Μαλάκια Γενική Δομή

Κέλυφος

ενιαίο

8 πλάκες

2 θυρίδες

υποπλασμένο

εσωτερικό

δεν έχουν

Κέλυφος δομή

εξωτερική
περίοστρακο

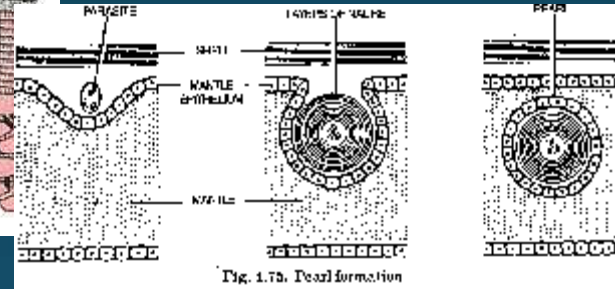
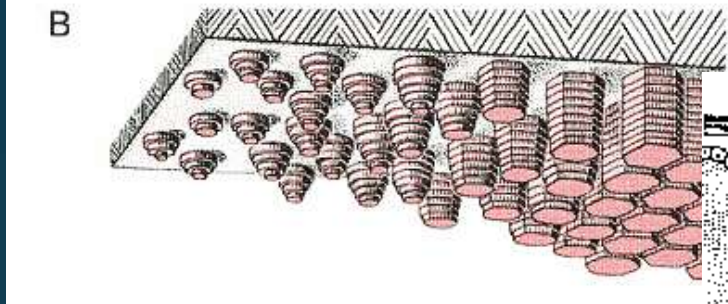
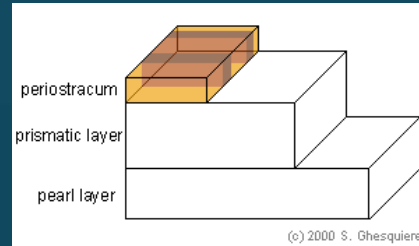
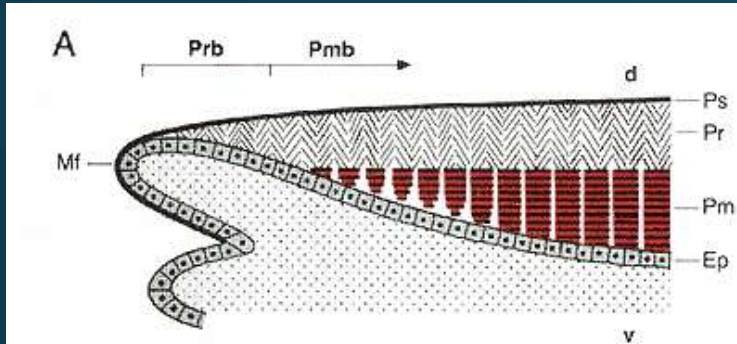
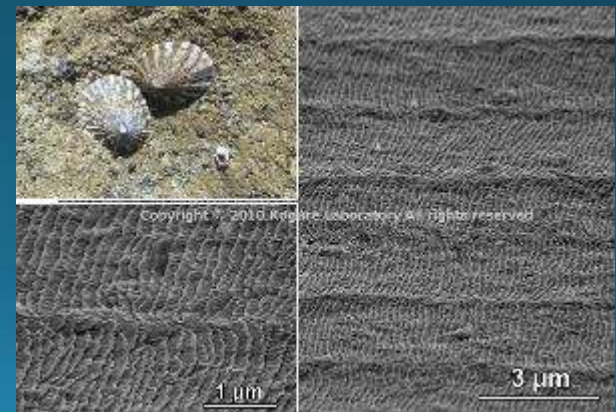
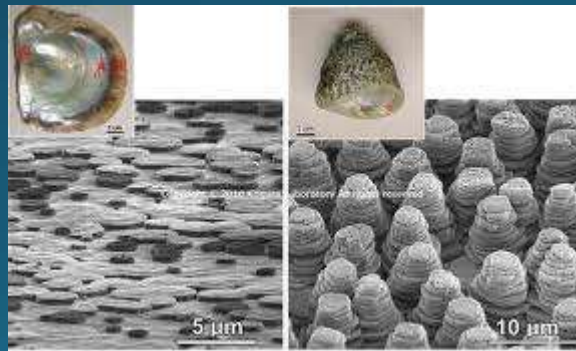

Fig. 1.7b. Pearl formation

εσωτερική ή μαργαριταρώδης

ελασματοειδής - πρισματική

Πόδας δομή

ενιαίος

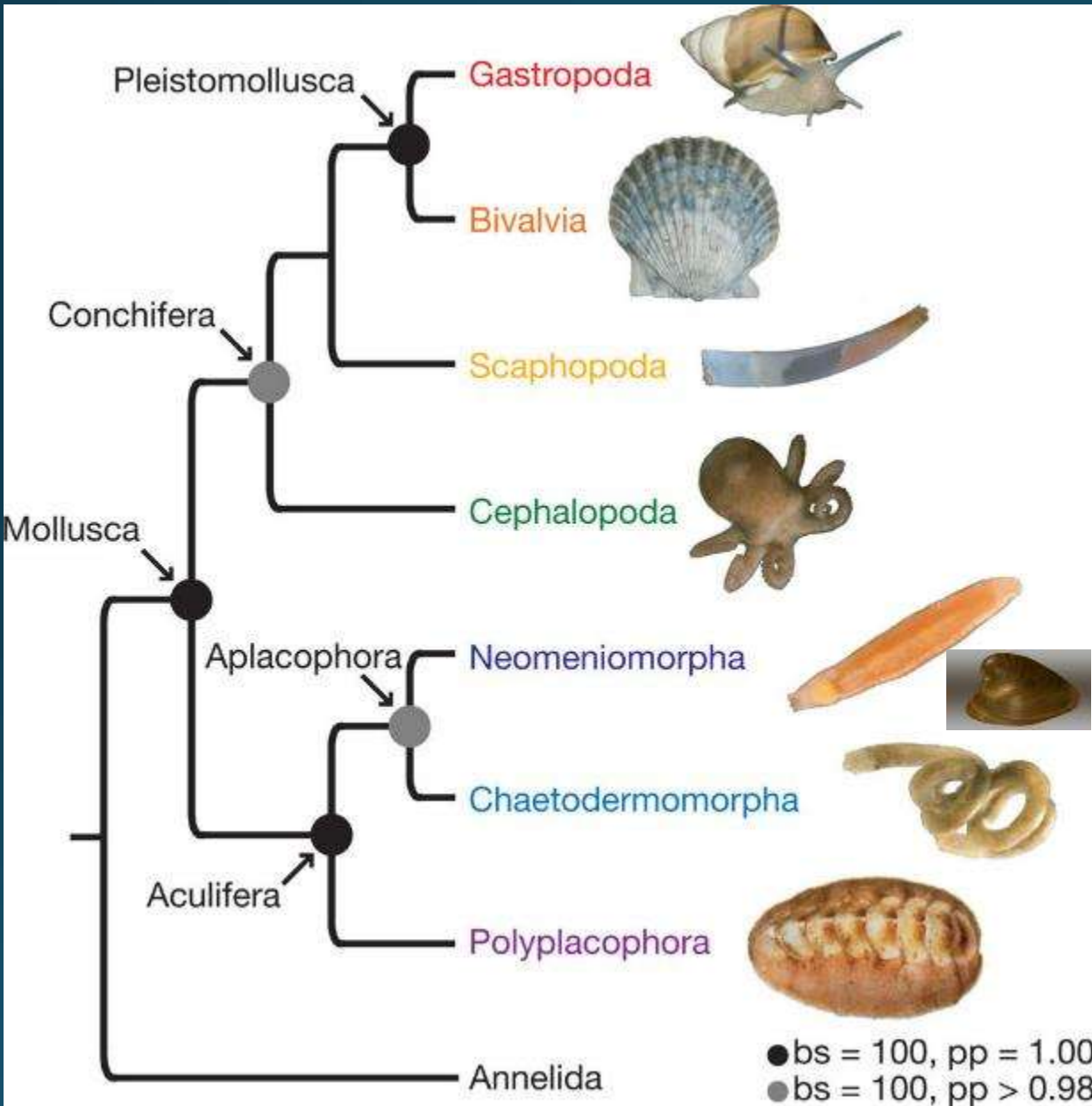
χωρισμένος σε
πλοκάμια

δεν έχουν

Συστηματική

Γαστερόποδα

Δίθυρα

Σκαφόποδα

Κεφαλόποδα

Απλακοφόρα

Μονοπλακοφόρα

Χαιτοδέρματα

Πολυπλακοφόρα

Κλάση Μονοπλακοφόρα

- Θαλάσσιοι βενθικοί οργανισμοί
- Ενιαίο κέλυφος σαν σκούφος
- Ενιαίος πόδας σαν πέλμα
- Μυϊκά αποτυπώματα
- Δεν έχουν μάτια
- Γονοχωριστικά
- Σαπροφάγα

Κλάσεις Απλακοφόρα & Χαιτοδέρματα

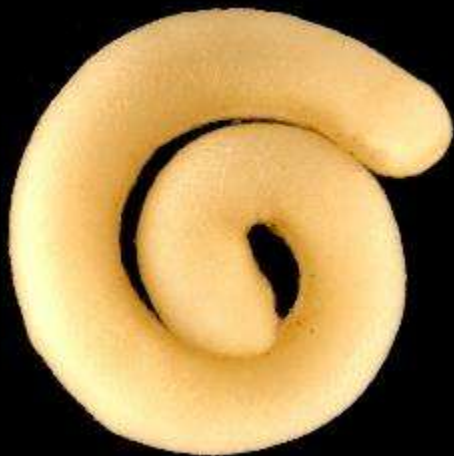

Κλάσεις Απλακοφόρα & Χαιτοδέρματα

- Θαλάσσιοι βενθικοί οργανισμοί (250 & 70 είδη)
- Σκωληκόμορφο σώμα, που καλύπτεται από το μανδύα
- Δεν έχουν κέλυφος αλλά το σώμα τους καλύπτεται από ασβεστολιθικές βελόνες
- Δεν έχουν πόδα, αλλά μία κατά μήκος εγκόλπωση κοιλιακά

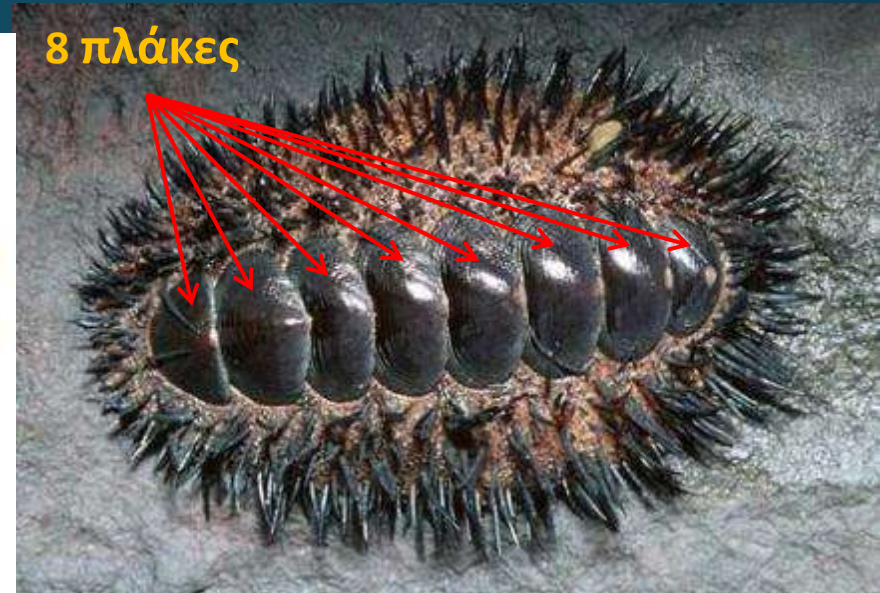
Ασβεστολιθικές βελόνες

500 μm

Κλάση Πολυπλακοφόρα (χιτώνες)

- Θαλάσσιοι οργανισμοί
- Κέλυφος με **8 πλάκες**
- Πόδας ενιαίος
- Γονοχωριστικά
τροχοφόρος προνύμφη
(κέλυφος με 7 πλάκες)
- 1.000 είδη - 24 στη Μεσόγειο

πόδας

απολίθωμα

Κλάση Δίθυρα

Κλάση Δίθυρα

Κέλυφος: 2 θυρίδες

© 1999 Jonathan Bird/ORG

Κλάση Δίθυρα

- Υδρόβιοι οργανισμοί - θάλασσα & γλυκά νερά
- Κέλυφος 2 θυρίδες (αριστερή - δεξιά) (ίσες ή άνισες)
- Συγκρατούνται με το κλείθρο
ανοίγουν με **ελαστικό σύνδεσμο** και κλείνουν με προσαγωγούς μύες
- Μανδύας δίλοβος
- **Δεν έχουν διακριτό κεφάλι ούτε ξύστρο**
- Μάτια στην άκρη του μανδύα
- Διηθητές
- Πόδας ενιαίος σε σχήμα πέλεκου
- Γονοχωριστικά
τροχοφόρος & πεπλοφόρος
- Μέγεθος: 0,5 mm - 1,5 m
- Ελεύθερα, θαμμένα ή προσκολλημένα στο υπόστρωμα

© 1999 Jonathan Bird/ORG

μάτια

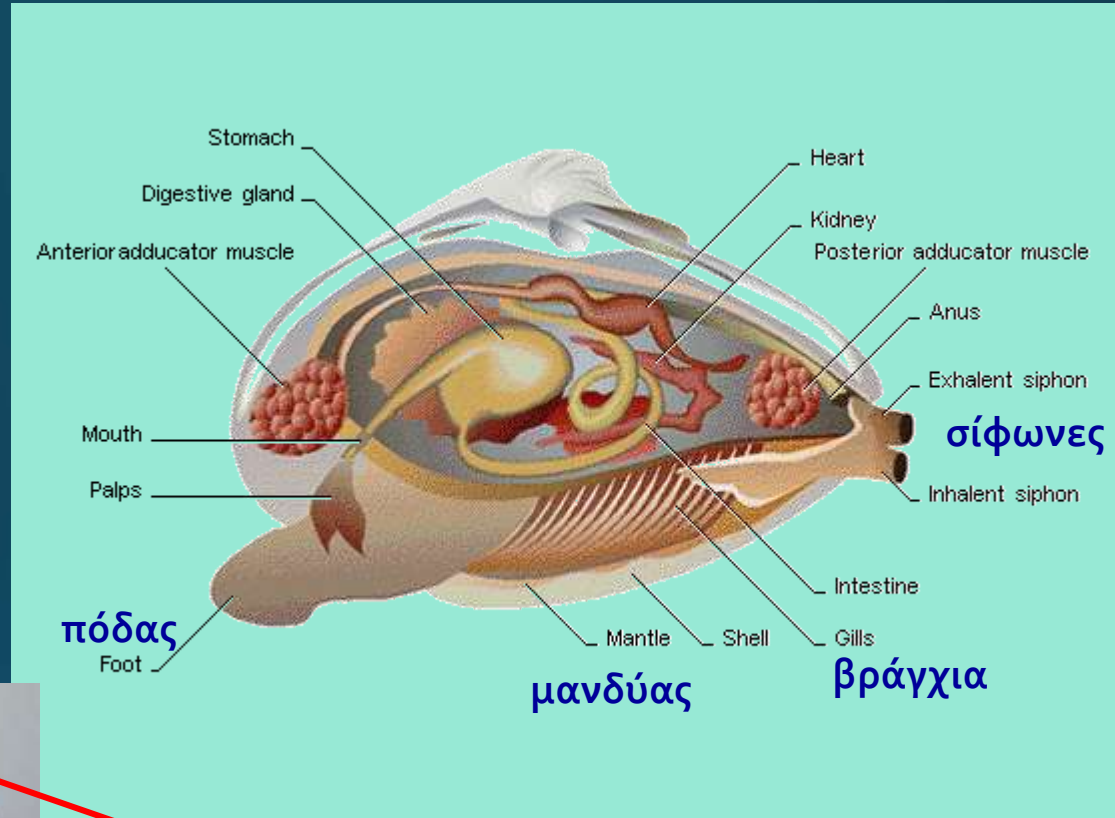

Αυγά στρειδιού

Κλάση Δίθυρα

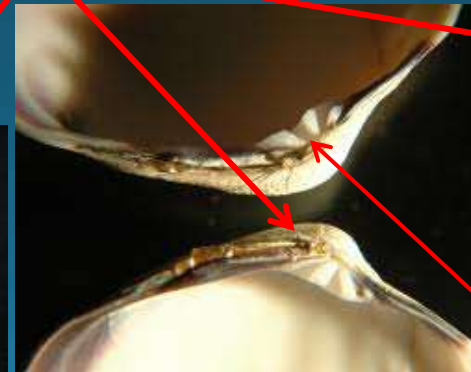
σίφωνες

Αποτύπωμα
μανδύα

Μυϊκό
αποτύπωμα

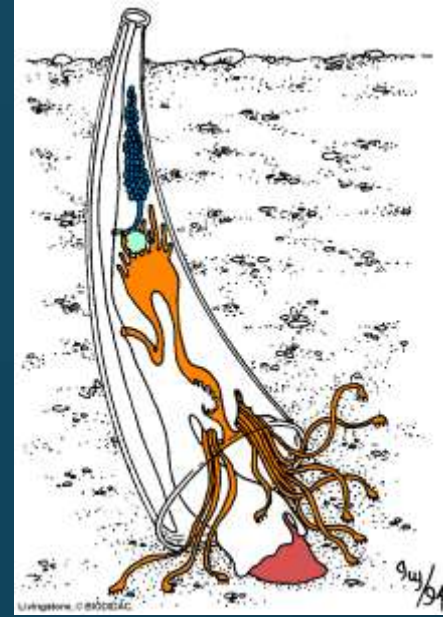

Δόντια
κλείθρου

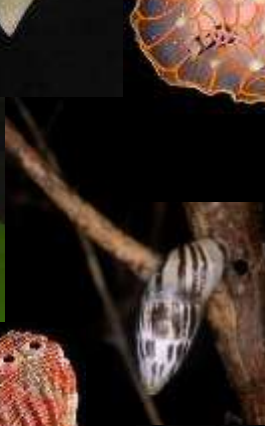
κλείθρο

Κλάση Σκαφόποδα

- Θαλάσσιοι βενθικοί οργανισμοί
- Κέλυφος κυρτό, ανοικτό στα άκρα, σαν μικρός χαυλιόδοντας
- Πόδας σε σχήμα κώνου
- Δεν έχουν διακριτό κεφάλι ούτε ξύστρο
 - Συλληπτήριες κεραιές (διηθητές)
- Δεν έχουν καρδιά & αγγεία
- Αναπνοή μέσω μανδρακής κοιλότητας
- Γονοχωριστικά
 - τροχοφόρος & πεπλοφόρος προνύμφη
- 2 mm - 15 cm

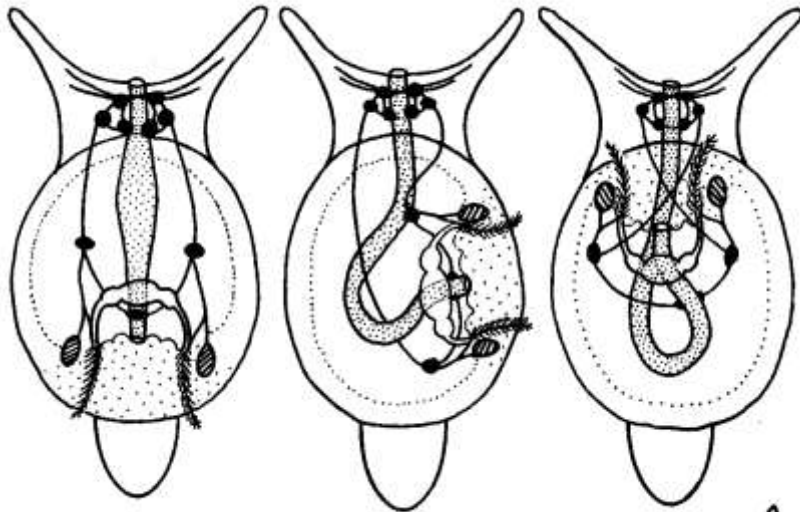
Κλάση Γαστερόποδα

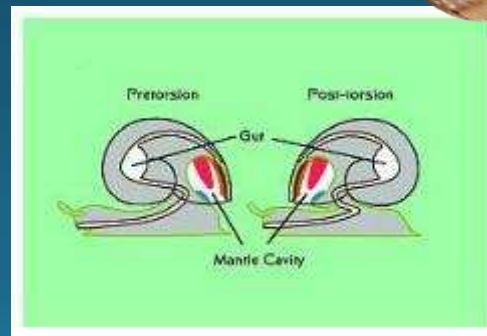
Κλάση Γαστερόποδα

- Μεγαλύτερη ομάδα μαλακίων
- Ζουν παντού - χέρσο, γλυκά νερά, θάλασσα
- Χωρίς αμφίπλευρη συμμετρία
- Κέλυφος ενιαίο **περιελιγμένο** (συστροφή)

I. Livingstone © BIODIDAC

9/95

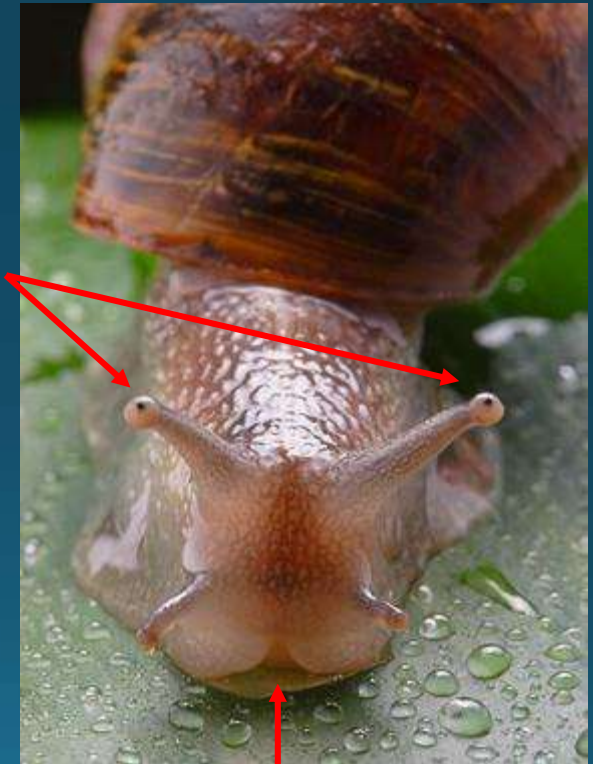

Κλάση Γαστερόποδα

- Πόδας ενιαίος σαν σόλα
- Κεφάλι με 1-2 ζευγάρια κεραιών, 1 ζευγάρι μάτια
- Γονοχωριστικά ή ερμαφρόδιτα
ανάπτυξη άμεση ή έμμεση
2 προνυμφικά στάδια
(τροχοφόρος & πεπλοφόρος προνύμφη)

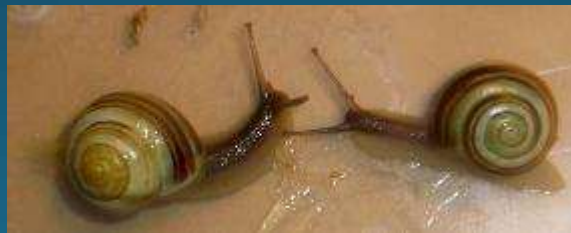

2 μάτια

στόμα

Κέλυφος αριστερόστροφο δεξιόστροφο

Κλάση Γαστερόποδα

3 υποκλάσεις

Προσωβράγχια

Οπισθοβράγχια

Πνευμονοφόρα

Κλάση Γαστερόποδα Προσωβράγχια

- Θαλάσσιοι, λίγα στα γλυκά νερά και ξηρά
- Αναπνοή με βράγχια
- Πώμα
- Γονοχωριστικά
 - υδρόβια: 2 προνυμφικά στάδια
 - χερσαία: άμεση ανάπτυξη

© Esquivel Cabiniel

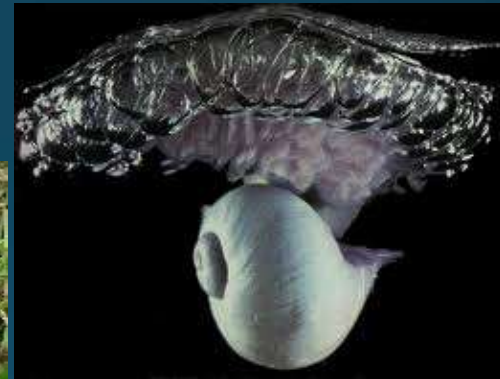
πώμα

© 2001 - B. & P. P. P. P.

Κλάση Γαστερόποδα Πνευμονοφόρα

- Χερσαίοι οργανισμοί, λίγα στα γλυκά νερά & θάλασσα
- Κέλυφος ενιαίο περιελιγμένο, υποπλασμένο ή λείπει
- **Επίφραγμα**
- Ερμαφρόδιτα με άμεση ανάπτυξη

Κλάση Γαστερόποδα Πνευμονοφόρα

Κλάση Γαστερόποδα Πνευμονοφόρα

Κλάση Γαστερόποδα Οπισθοβράγχια

- Θαλάσσιοι οργανισμοί, ελάχιστοι στα γλυκά νερά
- Αμφίπλευρη συμμετρία (αποσυστροφή)
- Αναπνοή με βράγχια
- Ερμαφρόδιτα

Κλάση Γαστερόποδα Οπισθοβράγχια

© Fra

© 1997 Jonathan Bird

Κλάση Κεφαλόποδα

Κλάση Κεφαλόποδα

- Θαλάσσιοι οργανισμοί
- Αμφίπλευρη συμμετρία
- Κέλυφος ενιαίο
εξωτερικό - εσωτερικό - λείπει
- Κεφάλι ευδιάκριτο
με 1 ζευγάρι μάτια
- Σιαγόνα
- Πόδας χωρισμένος σε πλοκάμια
- Καλά αναπτυγμένο νευρικό σύστημα - εγκέφαλος σε χόνδρινη κάψα
- Γονοχωριστικά
άμεση ανάπτυξη

Κλάση Κεφαλόποδα

κέλυφος

Κλάση Κεφαλόποδα

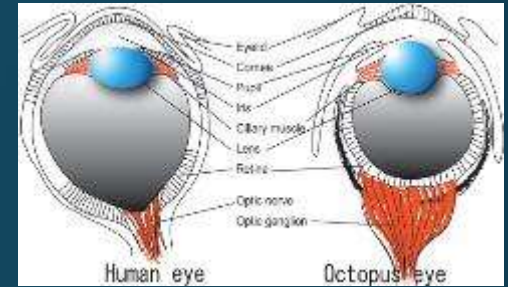
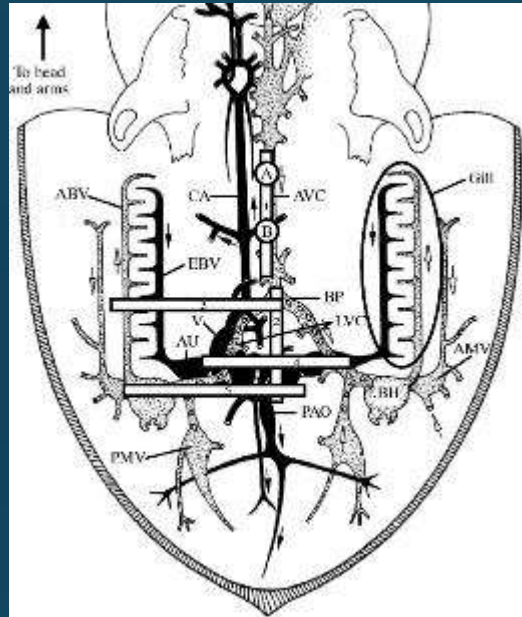
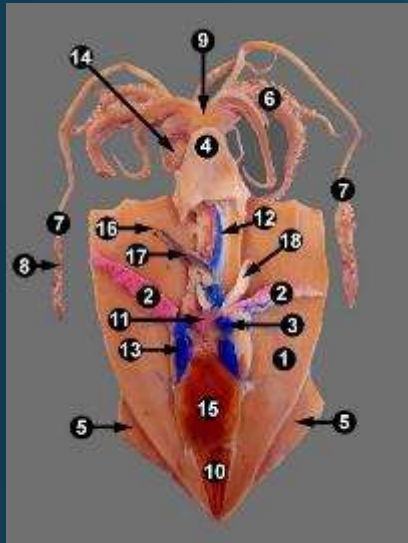
απολιθώματα Μεσοζωικός

Κλάση Κεφαλόποδα

Κλάση Κεφαλόποδα

Διάκριση μαλακίων

Μονοπλακοφόρα

- Κέλυφος σαν σκούφος ≠ προσωβράγχιο
- Μυικά αποτυπώματα στο κέλυφος ≠ προσωβράγχιο

Απλακοφόρα - Χαιτοδέρματα

- Ασβεστολιθικές βελόνες ≠ άλλες σκληρόμορφες ομάδες

Πολυπλακοφόρα

- Κέλυφος με 8 πλάκες

Δίθυρα

- Κέλυφος με δύο θυρίδες ≠ αρθρόποδα
- Κλείθρο, Ελαστικός σύνδεσμος, Μυικά αποτυπώματα ≠ προσωβράγχιο

Σκαφόποδα

- Κέλυφος κυρτό ≠ άλλα μαλάκια

Κεφαλόποδα

- Πόδας μπροστά από κεφαλική περιοχή ≠ άλλα μαλάκια
- Πόδας χωρισμένος σε πλοκάμια ≠ άλλα μαλάκια

Διάκριση μαλακίων

Γαστερόποδα

- Περιελιγμένο κέλυφος ≠ άλλα μαλάκια
- Χωρίς αμφίπλευρη συμμετρία ≠ άλλα μαλάκια

Προσωβράγχια

- Κέλυφος περιελιγμένο ≠ άλλα μαλάκια
- Κέλυφος σκληρό & παχύ ≠ πνευμονοφόρα
- Πώμα ≠ πνευμονοφόρα (επίφραγμα)

Οπισθοβράγχια

- Εξωτερικά βράγχια ≠ άλλα φύλα & άλλα γαστερόποδα (γυμνοσαλιγκάρια)
- Πόδας ενιαίος ≠ άλλα φύλα
- Αμφίπλευρη συμμετρία ≠ άλλα μαλάκια
- Κέλυφος ανοικτό στην κορυφή ≠ άλλα μαλάκια

Πνευμονοφόρα

- Κέλυφος κλειστό περιελιγμένο ≠ άλλα μαλάκια
- Κέλυφος λεπτό ≠ προσωβράγχια
- Επίφραγμα ≠ προσωβράγχια (πώμα)

